

## Υπόθεση T-34/02

**EURL Le Levant 001 κ.λπ.**

**κατά**

**Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**

«Κρατικές ενισχύσεις — Έννοια του ενδιαφερομένου μέρους — Καθορισμός προθεσμίας προς υποβολή παρατηρήσεων — Απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ — Μέτρο φορολογικής έκπτωσης για ορισμένες υπερπόντιες επενδύσεις — Αναπτυξιακή ενίσχυση συνδεδεμένη με τις ναυπηγικές εργασίες — Εκτίμηση με βάση το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ — Υποχρέωση αιτιολογήσεως»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (πρώτο πενταμελές τμήμα) της 22ας Φεβρουαρίου 2006 . . . . . II - 272

### Περίληψη της αποφάσεως

1. Διαδικασία — Προσφυγή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου — Εισαγωγικό δικόγραφο (Κανονισμός Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, άρθρο 44 § 5)

2. Διαδικασία — Προσφυγή φυσικού προσώπου — Εισαγωγικό δικόγραφο  
(Κανονισμός Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, άρθρο 44 § 3)
3. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Διοικητική διαδικασία — Υποχρέωση της Επιτροπής να τάξει στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους  
(Άρθρο 88 § 2 ΕΚ· κανονισμός 659/1999 του Συμβουλίου, άρθρα 1, στοιχείο η', 6 § 1 και 14 § 1)
4. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Διοικητική διαδικασία — Υποχρέωση της Επιτροπής να τάξει στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους  
(Άρθρα 86 § 1 ΕΚ και 87 § 1 ΕΚ· κανονισμός 659/1999 του Συμβουλίου, άρθρο 6 § 1)
5. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απαγόρευση — Παρεκκλίσεις — Ενισχύσεις για ναυπηγικές εργασίες — Οδηγία 90/684  
(Άρθρα 87 §§ 1 και 3, στοιχείο ε', ΕΚ και 253 ΕΚ· οδηγία 90/684 του Συμβουλίου, άρθρο 4 § 7)
6. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Διοικητική διαδικασία — Απόφαση της Επιτροπής — Δικαστικός έλεγχος — Όρια  
(Άρθρα 88 § 2 ΕΚ και 230 ΕΚ)

1. Από την έλλειψη χρονολογίας στην εντολή που έδωσε στον δικηγόρο η προσφεύγουσα δεν μπορεί να συναχθεί, δυνάμει του άρθρου 44, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, το απαράδεκτο της προσφυγής, εφόσον η εντολή αυτή, καθόσον προσκομίστηκε ως παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής, δόθηκε οπωσδήποτε πριν από την άσκηση της προσφυγής.

(βλ. σκέψεις 54-55)

υποχρεούται να προσκομίσει πληρεξούσιο για την άσκηση προσφυγής, αλλ' απλώς να αποδείξει την πληρεξουσιότητά του σε περίπτωση αμφισβήτησεως. Ο Κανονισμός Διαδικασίας του Πρωτοδικείου επιτρέπει συνεπώς σε φυσικά πρόσωπα να εκπροσωπούνται από δικηγόρο χωρίς αυτός να οφείλει να προσκομίσει την εντολή του, ενώ τούτο πρέπει να γίνεται σε περίπτωση νομικού προσώπου. Αρκεί, κατ' αρχήν, να προσκομίσει ο δικηγόρος ένα έγγραφο νομιμοποίησης που να βεβαιώνει την εγγραφή του στον δικηγορικό σύλλογο κράτους μέλους.

2. Από το άρθρο 44, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι ο δικηγόρος δεν

(βλ. σκέψεις 62-64)

3. Από το άρθρο 88, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΕΚ προκύπτει ότι η Επιτροπή, προτού διαπιστώσει το ασύμβατο κρατικής ενισχύσεως προς την κοινή αγορά, πρέπει να έχει τάξει στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Το περιεχόμενο της υποχρέωσης αυτής διευκρινίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 659/1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88 CE], το οποίο ορίζει το «ενδιαφερόμενο μέρος» ως «κάθε κράτος μέλος και κάθε πρόσωπο, επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων των οποίων τα συμφέροντα μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης, και ιδίως ο δικαιούχος της ενίσχυσης, οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις». Στην περίπτωση κατά την οποία η τυπική διαδικασία έρευνας αφορά παράνομη ενίσχυση η οποία έχει ήδη χορηγηθεί, το ζήτημα του προσδιορισμού του δικαιούχου της ενίσχυσης αποκτά όλη τη σημασία του, δεδομένου ότι το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 ορίζει ότι, σε περίπτωση «αρνητικής απόφασης» διαπιστώνοντας ότι μια τέτοια ενίσχυση είναι ασύμβατη προς την κοινή αγορά, «η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο».

Για τον λόγο αυτό, στο πλαίσιο της εξετάσεως ενισχύσεως εκτελεσθείσας υπό τη μορφή φορολογικών ελαφρύνσεων, έπρεπε στους επενδυτές που επωφελήθηκαν από την ενίσχυση αυτή να ταχθεί προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, εφόσον, στην τελική απόφαση της Επιτροπής με την

οποία διαπιστώνεται ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι ασύμβατη προς την κοινή αγορά, προσδιορίζονται ως άμεσοι αποδέκτες της ενισχύσεως και εφόσον πρόκειται για «ενδιαφερόμενα μέρη» κατά την έννοια του προαναφερθέντος ορισμού. Ο προσδιορισμός του δικαιούχου της ενίσχυσης συνιστά οπωσδήποτε «σημαντικό και πραγματικό ζήτημα», κατά την έννοια της πρώτης περιόδου του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, το οποίο πρέπει, δυνάμει της διατάξεως αυτής, να περιλαμβάνεται στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας αν τούτο είναι δυνατό στο στάδιο αυτό της διαδικασίας, καθόσον με βάση τον προσδιορισμό αυτό η Επιτροπή θα μπορέσει να εκδώσει την απόφαση περί ανακτήσεως. Συγκεκριμένα, αν δεν αναφερθεί ως ο δικαιούχος της επίδικης ενίσχυσης, είτε με την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας είτε σε μεταγενέστερο στάδιο της τυπικής διαδικασίας έρευνας που προηγείται της εκδόσεως της τελικής αποφάσεως με την οποία διαπιστώνεται το ασύμβατο της ενίσχυσης προς την κοινή αγορά, σε αυτό το είδος του ενδιαφερομένου μέρους δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τάχθηκε προσηκόντως προθεσμία για να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, καθόσον μπορεί θεμιτώς να θεωρήσει ότι οι παρατηρήσεις αυτές δεν είναι αναγκαίες, δεδομένου ότι δεν προσδιορίζεται ως δικαιούχος της προς ανάκτηση ενίσχυσης.

(βλ. σκέψεις 77-83)

4. Η Επιτροπή, κατά τη διαδικασία εξέτασεως των κρατικών ενισχύσεων, αν δεν έχει λάβει θέση επί του υποβληθέντος από ενδιαφερόμενο αιτήματος περί

παρατάσεως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 1, τελευταία περίοδος, του κανονισμού 659/1999, της προθεσμίας του ενός μηνός που χορηγείται στους ενδιαφερομένους για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της αποφάσεως κινήσεως της ως άνω διαδικασίας και, συνεπώς, αν δεν παρέσχε στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του επί της εν λόγω αποφάσεως, χωρίς καν να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους το αίτημά του δεν ήταν «δεόντως δικαιολογημένο», παρέβη το εν λόγω άρθρο 6, παράγραφος 1, τελευταία περίοδος.

Στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή δεν μπορεί να καλύπτεται πίσω από μια τυπολατρική ερμηνεία των υποχρεώσεών της, στον βαθμό που είναι σημαντικό ένας ιδιώτης, κατά του οποίου η Επιτροπή πρόκειται να λάβει βλαπτική απόφαση, προσδιορίζοντάς τον ως δικαιούχο ασύμβατης ενίσχυσης και από τον οποίο η ενίσχυση αυτή πρέπει να ανακτηθεί, να διαθέτει τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του πριν από την έκδοση μιας τέτοιας αποφάσεως, σύμφωνα με τη γενική αρχή του δικαίου που απαιτεί κάθε πρόσωπο κατά του οποίου μπορεί να ληφθεί βλαπτική απόφαση να είναι σε θέση να γνωστοποιεί επωφελώς την άποψή του όσον αφορά τα επιβαρυντικά γι' αυτόν στοιχεία που έλαβε υπόψη η Επιτροπή για να στηρίξει την εν λόγω απόφαση.

5. Η εξέταση μιας ενισχύσεως που συνδέεται με ναυπηγικές εργασίες δεν μπορεί να περιορίζεται στην εκτίμηση και μόνον της ενισχύσεως αυτής με γνώμονα το άρθρο 4, παράγραφος 7, της έβδομης οδηγίας 90/684, περί των ενισχύσεων στις ναυπηγικές εργασίες, αλλ' απαιτεί να ερευνάται κατ' αρχάς για ποιο λόγο πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ για να κριθεί μια ενίσχυση ασύμβατη προς την κοινή αγορά, καθόσον η ύπαρξη των προϋποθέσεων που προβλέπει η διάταξη αυτή είναι απαραίτητη προκειμένου μια κρατική ενίσχυση να είναι ασύμβατη προς την κοινή αγορά. Συγκεκριμένα, αν μια ενίσχυση είναι συμβατή προς την κοινή αγορά, καθόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, η έβδομη οδηγία —που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο ε', ΕΚ— δεν έχει εφαρμογή, δεδομένου ότι η οδηγία αυτή προϋποθέτει κατ' ανάγκην ότι η επίμαχη ενίσχυση είναι ασύμβατη προς την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.

Επομένως, ελλείψει εξηγήσεων βάσει των οποίων μπορεί να γίνει κατανοητό για ποιο λόγο η επίμαχη ενίσχυση πληροί όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, η απόφαση της Επιτροπής πρέπει να ακυρωθεί, καθόσον η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που της επιβάλλει το άρθρο 253 ΕΚ.

(βλ. σκέψεις 92-97)

(βλ. σκέψεις 112-123, 132)

6. Αν, στο πλαίσιο προσφυγής στρεφόμενης κατ' απόφασεως της Επιτροπής στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, προσκομίζονται ενώπιον του κοινοτικού δικαστή έγγραφα τα οποία οι προσφεύγοντες δεν ήσαν σε θέση να προσκομίσουν κατά την τυπική διαδικασία έρευνας και τα οποία περιέχουν πραγματικά στοιχεία δυνάμενα να αναιρέσουν τα πραγματικά στοιχεία τα οποία διέθετε η Επιτροπή στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και βάσει των οποίων εξέδωσε την επίδικη απόφαση, ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να υποκαταστήσει την Επιτροπή για να εκτιμήσει την οικονομική ή νομική επίπτωση που τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά θα μπορούσαν να έχουν στην ανάλυσή της. Συγκεκριμένα, αν ο κοινοτικός δικαστής προέβαινε στην εκτίμηση αυτή, θα διενεργούσε τη δική του ανάλυση και θα αντλούσε τα δικά

του συμπεράσματα από τα προβληθέντα νέα πραγματικά περιστατικά, αντί να εκτιμήσει τη νομιμότητα της επίδικης αποφάσεως. Ο κοινοτικός δικαστής όμως δεν μπορεί να επιτελέσει τη λειτουργία αυτή. Εφόσον δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη δική του εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, ιδίως αυτών που έχουν οικονομικό χαρακτήρα, στην εκτίμηση του προσώπου που εξέδωσε την απόφαση, ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί κατά μείζονα λόγο να διατυπώσει νέα εκτίμηση στηριζόμενος σε πραγματικά περιστατικά τα οποία δεν ελήφθησαν υπόψη κατά τη διοικητική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής.

(βλ. σκέψεις 138-139)